

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΔΕΛΗ

με θέμα

Ένας αιώνας συντήρησης στην Ελλάδα και την Κρήτη (από τα τέλη του 19ου αιώνα έως τη Μεταπολίτευση) με επίκεντρο τη συντήρηση των αρχιτεκτονικών καταλοίπων της Κνωσού και των αρχαιολογικών συλλογών της Κρήτης

One century of conservation in Greece and Crete (19thC-1970 period of the democratic transition in Greece) focusing on the conservation of the architectural remains at Knossos and on the conservation of the archaeological collections in Crete

Τετάρτη 3 Ιουλίου 2019, 15.30 μ.μ.
Αίθουσα Συνεδριάσεων, Κτίριο Κ4, Πολυτεχνειούπολη

Εξεταστική Επιτροπή

1. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Π. Μαραβελάκη Σχολή ΑΡ.ΜΗΧ Π.Κ
2. Καθηγήτρια Α. Κόπακα Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης
3. Καθηγητής Ν. Καλλίθρακας-Κόντος Σχολή ΜΗ.ΧΟΠ Π.Κ.
4. Αναπληρωτής Καθηγητής Ε. Πλάτων Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ
5. Καθηγητής Π. Θεουλάκης Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων ΤΕΙ Αθήνας
6. Καθηγήτρια Σ. Χλουβεράκη, Εφαρμογών Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής
7. Επίκουρος Καθηγητής Κ. Ασλανίδης Σχολή ΑΡ.ΜΗΧ Π.Κ

Περίληψη

Η συντήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί ένα πολυδιάστατο επιστημονικό πεδίο συνεχώς εξελισσόμενο μέσω επιστημονικών μεθοδολογιών, που βασίζονται στην επιστημονική έρευνα. Κάθε εμπλεκόμενος στον τομέα της διαχείρισης των μνημείων σήμερα είναι εξοικειωμένος με τις σύγχρονες αρχές της επιστήμης της συντήρησης και τις πρακτικές που αυτή εμπεριέχει

Πρόκειται για μια σχετικά νέα εφαρμοσμένη επιστήμη, που γεννιέται επισήμως στην Ευρώπη στα τέλη του 19ου αιώνα με ένα και μοναδικό στόχο: την παράταση της ζωής των μνημείων της ανθρωπότητας. Φυσικά κάτι τέτοιο δεν ήταν ξεκάθαρο εξαρχής. Η συντήρηση των μνημείων είναι προϊόν κοινωνικών ζυμώσεων, με στοιχεία από άλλες επιστήμες και η ορθή εφαρμογή της εξαρτάται από παράγοντες, όπως η καλή κατάρτιση

του συντηρητή σε εξειδικευμένα θετικά και θεωρητικά επιστημονικά πεδία, η αισθητική οξυδέρκεια και η υψηλού επιπέδου χειρωνακτική δεξιότητα.

Στην Ελλάδα η μνημειακή συντήρηση ως πρακτική και ως επιστήμη εμφανίζεται παράλληλα με την αρχαιολογική έρευνα με τη σύσταση του νέου ελληνικού κράτους και η πορεία της είναι συνυφασμένη με την πορεία των ανθρώπων που την εφήρμοσαν. Η συντήρηση στην Ελλάδα εξελίχθηκε εντελώς διαφορετικά από ό,τι στην Ευρώπη, αν και είναι βαθύτατα επηρεασμένη από την ευρωπαϊκή πορεία της επιστήμης.

Η επαγγελματική ενασχόληση στο πεδίο της συντήρησης των αρχαιοτήτων στη σύγχρονη Ελλάδα αναδεικνύει σχεδόν αμέσως την απουσία της αφήγησης της ιστορικής πορείας του επιστημονικού αυτού πεδίου. Η έλλειψη της ιστορικής γνώσης του επαγγελματικού κλάδου, τον οποίο κανείς ακολουθεί, μπορεί να συμβάλλει στην αίσθηση απουσίας της επαγγελματικής ταυτότητας. Ειδικά στη συντήρηση, εξαιτίας και της σύνθετης φύσης της επιστήμης, κάτι τέτοιο είναι πολύ εύκολο να συμβεί.

Η μη καταγραφή των γεγονότων της συντήρησης στην Ελλάδα έχει επιπτώσεις ακόμα και σε πρακτικό επίπεδο. Ο σχεδιασμός του αποτελεσματικού προγράμματος συντήρησης ενός μνημείου, προϋποθέτει σε μεγάλο βαθμό την γνώση των επεμβάσεων που έχουν προηγηθεί, ειδικά όταν ένα μεγάλο μέρος της παθολογίας των μνημείων στην Ελλάδα οφείλεται σε προηγούμενες επεμβάσεις. Άρα η γνώση του παρελθόντος ενός μνημείου μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην οργάνωση της στρατηγικής για την συντήρησή του και να αποτελέσει αυτομάτως ένα κομμάτι της σύγχρονης επιστημονικής έρευνας στο πεδίο.

Η παρούσα έρευνα αποτελεί την πρώτη συστηματική καταγραφή της ιστορίας της ελληνικής συντήρησης στην ελληνική επιστημονική βιβλιογραφία. Στόχος της είναι να συμβάλλει στην απάντηση πρακτικών ερωτημάτων, που προκύπτουν καθημερινά στο πεδίο και αφορούν σε υλικά και τεχνικές συντήρησης του παρελθόντος και να εξηγήσει παλαιότερες προσεγγίσεις συντήρησης, καθώς και να συμβάλλει στην κατανόηση της φύσης της επιστήμης της συντήρησης και της επαγγελματικής υπόστασης των επαγγελματιών συντηρητών.

Abstract

The conservation of the cultural heritage is a multidimensional scientific field which is constantly evolving through scientific methodologies based on scientific research. Any professional who is nowadays active in the sector of the management of monuments, is familiar with the modern principles of conservation science and its practices.

Heritage conservation is a relatively new applied science. It emerged in late 19th century Europe with the aim to prolong the life of the monuments. Of course this was not obvious from the very beginning. Monumental conservation is a product of social fermentation and it has borrowed elements from other scientific fields. Its successful application requires a proficiency in specialized scientific fields, an aesthetic insight and manual skills of high standards on behalf of the conservator.

In Greece monumental conservation as an applied science and as a practice in the field, emerges simultaneously to archaeological science, as soon as the Modern Greek state is formed and its course is closely associated with the course of the people who applied it. Conservation in Greece has evolved differently rather than in Europe and its historic course has not been recorded, neither has that of the people who participated in it, until today.

Being an active conservator in modern Greece, one immediately realizes the lack of the narrative of the historic route of scientific conservation. The absence of historic awareness of the professional field one follows, may contribute to the rising of a sense of absence of professional identity. Particularly in the professional field of conservation such thing may occur very easily due to its complex nature.

The non-recording of the facts of conservation in Greece has also had an impact on a practical level. Effective conservation planning for a monument presupposes to a large extent, knowledge of the previous interventions that it has undergone, particularly when these have affected its pathology. Therefore awareness of a monument's past may contribute to the organization of a strategic plan for its conservation and constitute part of the current scientific research in the field of conservation.

The current research constitutes the first systematic recording of the history of Greek conservation in Greek literature. It aims at contributing to answering practical questions that arise in situ on a daily basis and concern conservation materials and techniques of the past and also to explain previous conservation ethics. Finally it aims at contributing to the comprehension of conservation's nature as a scientific field and the professional status of the Greek conservators.